

Grensoverschrijdende uitwisseling van strafregistratie- gegevens en overige gerechtelijke gegevens voor bestuurlijke doeleinden

Grensoverschrijdende criminaliteit en de rol van het lokaal bestuur

- Binnen de Europese Unie is **wonen en werken over de grens** een groot voordeel en vanzelfsprekendheid.
- Echter, **criminaliteit stopt niet bij de grens!** Criminelen maken bewust gebruik van de grens om uit het zicht van het bestuur te blijven.
- Voor bestuurlijke handhaving is **een goede informatiepositie essentieel**.
- **Strafregistergegevens en andere gerechtelijke gegevens zijn in bepaalde gevallen cruciaal bij het inzetten van gemeentelijke bestuurlijke handhavingstools.**

CASE: Om een vergunning te verkrijgen wensen gemeenten te weten of de vergunning-aanvrager in het verleden veroordeeld is voor criminele feiten. Indien blijkt dat de vergunning-aanvrager een crimineel verleden heeft, kan de vergunning in bepaalde gevallen geweigerd worden.

The content of this report represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

Hoe kan een lokaal bestuur buitenlandse strafregistergegevens verkrijgen?

1 Grensoverschrijdende verstrekking van strafregistergegevens via het European Criminal Records Information System (ECRIS)

Via ECRIS informeren centrale autoriteiten van Europese lidstaten elkaar over strafrechtelijke veroordelingen van een onderdaan van een andere lidstaat. Ook kunnen centrale autoriteiten van Europese lidstaten informatie opvragen uit het strafregister van een andere lidstaat, zoals strafrechtelijke veroordelingen. Dit kan ook naar aanleiding van een verzoek van een gemeente. Bijgevolg kunnen gemeenten veroordelingen van hun eigen burgers opvragen bij hun eigen centrale autoriteiten. Een voorbeeld hiervan is als hun burger momenteel in het buitenland verblijft of de strafbare feiten in het buitenland zijn gepleegd.

Daarnaast bestaat in sommige gevallen ook de mogelijkheid als gemeente om een verzoek in te dienen en strafregistergegevens bij een buitenlandse centrale autoriteit op te vragen over een buitenlandse burger. Wanneer een dergelijk verzoek wordt gedaan voor bestuurlijke doeleinden, wordt overeenkomstig het nationale recht beslist of de gegevens uitgewisseld kunnen worden.

Aanvragen dienen altijd te lopen via de centrale autoriteiten aangezien een internationale overeenkomst ontbreekt om direct informatie uit te wisselen met buitenlandse gemeenten.

Centrale autoriteiten:

- België: Dienst Centraal Strafregister: verstrekking voor andere dan strafrechtelijke doeleinden is in principe niet mogelijk. Belgische gemeenten ontvangen immers in het kader van bestuurlijke handhaving ook niet rechtstreeks informatie over de strafrechtelijke achtergrond van de betrokkene.
- Duitsland: Bundesamt für Justiz: verstrekking voor andere dan strafrechtelijke doeleinden is mogelijk indien het Duitse recht ook een vergelijkbare Duitse autoriteit toegang tot het strafregister zou verlenen. Dit is in het algemeen het geval indien de betrokkene zelf geen afschrift aanvraagt en het ongepast lijkt om het afschrift te vragen aan de betrokkene. In eerste instantie zal de betrokkene verzocht worden om zelf een verklaring van goed gedrag aan te leveren. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen wordt geoordeeld dat het vragen aan de betrokkene van zo een afschrift, ongepast is. Bijvoorbeeld wanneer een vergunning van de betrokkene ingetrokken wordt.
- Nederland: Justitiële Informatiedienst (Justid): Verstrekking voor andere dan strafrechtelijke doeleinden is mogelijk in die gevallen waarin deze ook binnen Nederland verstrekt kunnen worden zoals het nemen van bestuursrechtelijke besluiten of het aanvragen van een verklaring omtrent gedrag.

2 Verstrekking door de betrokkene zelf

Wanneer een persoon een bedrijf/onderneming wil uitbaten, dient de betrokkene hiervoor in sommige gevallen een vergunning aan te vragen. Een voorwaarde bij de procedure van vergunningverlening is in de meeste gevallen, dat de betrokkene een uittreksel uit het strafregister /Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) dient voor te leggen. Dit kan ook gebruikt worden indien de vergunning-aanvrager woonachtig is in het buitenland. De betrokkene kan dan gevraagd worden om een uittreksel uit het strafregister/VOG aan te vragen bij zijn buitenlandse woonplaats.

3 Verstreking door politiediensten

Politiediensten beschikken in België, Duitsland en Nederland over gerechtelijke informatie zoals informatie over het strafrechtelijk verleden van een subject. In bepaalde gevallen zullen zij ook de gemeenten kunnen informeren in het kader van bijvoorbeeld vergunningverlening of de toelating voor evenementen over het strafrechtelijk verleden van de vergunning-aanvrager.

Grensoverschrijdende uitwisseling van andere gerechtelijke gegevens

1 Gerechtelijke uitspraken

Verschillende internationale en Europeesrechtelijke instrumenten bepalen dat gerechtelijke uitspraken openbaar plaatsvinden of dat de uitspraak openbaar gemaakt dient te worden in een publiek toegankelijk register. Hierdoor is het in de drie landen, mogelijk om toegang te krijgen tot gerechtelijke uitspraken. Er zijn echter wel verschillen tussen de drie landen wat betreft de anonimisering van de (persoons)gegevens van de procespartijen.

- België: de uitspraken van de hogere gerechtshoven worden gepubliceerd maar de vonnissen zijn geanonimiseerd.
- Duitsland: in strafzaken is het vaak niet mogelijk om een afschrift te krijgen van een vonnis, zelfs als de persoonsgegevens geanonimiseerd zijn. In burgerlijke rechtszaken, kan een buitenlandse gemeente toegang krijgen tot niet-geanonimiseerde teksten indien de gemeente hiertoe een rechtmatig belang aantoont.
- Nederland: In theorie is het mogelijk om de rechtbank te verzoeken om een niet-geanonimiseerd afschrift van de uitspraak te verstrekken. Voor de beoordeling van dit verzoek zal de rechtbank de afweging maken tussen de belangen van de verzoeker en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de procespartijen. Dit leidt ertoe dat in de praktijk slechts zelden overgegaan wordt tot het verstrekken van een niet-geanonimiseerd afschrift van een uitspraak.

2 Lopende onderzoeken

In beginsel zijn lopende onderzoeken geheim. Hierdoor zullen bestuurlijke overheden die geen partij zijn in de strafprocedure, in principe ook geen toegang hebben tot het strafdossier. In België, Duitsland en Nederland lijkt de wet echter mogelijkheden te bieden aan het Openbaar Ministerie om (buitenlandse) openbare besturen, zelfs als ze geen rechtstreeks belanghebbende zijn, inzage te verlenen in een bepaald dossier of er een afschrift van te verkrijgen. Of een buitenlands bestuur dergelijke gegevens verkrijgt, zal in grote mate per casus afhangen van de beoordeling en interpretatie van het bevoegde Openbaar Ministerie.

Mogelijkheden

- Internationale en nationale wet- en regelgeving biedt in bepaalde gevallen ruimte voor het verstrekken van strafregistergegevens voor bestuurlijke doeleinden.
- Overige gerechtelijke gegevens zoals informatie over lopende onderzoeken en vonnissen kunnen ook in bepaalde gevallen gedeeld worden met buitenlandse overheden.

Belemmeringen

- Uit gesprekken met de centrale autoriteiten blijkt dat vaak negatief gereageerd wordt op verzoeken om strafregistergegevens voor bestuurlijke doeleinden te gebruiken. De reden hiervoor zijn de grote verschillen wat betreft de mogelijkheden voor bestuurlijke aanpak in de nationale wetgeving van de drie landen. Door deze belemmeringen zullen buitenlandse gemeenten niet steeds informatie over het strafrechtelijk verleden van een subject verkrijgen.
- Gemeenten maken nog weinig gebruik van de beschikbare mogelijkheden waardoor een goed beeld van de mogelijkheden en eventuele respons van buitenlandse centrale autoriteiten ontbreekt. Het verstrekken van vonnissen is voornamelijk geanonimiseerd, waardoor de bruikbaarheid/meerwaarde voor een gemeente beperkt is.

In het kort/conclusie

In bepaalde gevallen zijn er zeker mogelijkheden om strafregistergegevens en overige gerechtelijke gegevens grensoverschrijdend uit te wisselen. Hiervoor dient echter vaak aan strikte voorwaarden te worden voldaan, waardoor de mogelijkheden in de praktijk beperkt zijn.

Voor een uitgebreide juridische uiteenzetting kunt u de EURIEC-nota 'grensoverschrijdende verstrekking strafregistergegevens en overige gerechtelijke gegevens' downloaden op www.euriec.eu.

Bijkomende vragen of heeft u als gemeente ondersteuning nodig bij grensoverschrijdende informatie-uitwisseling? Neem contact op met het met het EURIEC via: euriec.rik.limburg@politie.nl.